

**Оперативна годишна програма на
Здружение на Новинарите на Македонија за 2013 година**

СОДРЖИНА:

1. ВОВЕД	3
2. ВИЗИЈА на ЗНМ	3
3. МИСИЈА на ЗНМ	4
4. ЦЕЛИ на ЗНМ	4
5. ВРЕДНОСТИ И ПРИНЦИПИ	4
6. ГЕОГРАФСКИ ОПФАТ	5
7. КЛУЧНИ АКТИВНОСТИ	5
8. АНАЛИЗА НА НАДВОРЕШНО И ВНАТРЕШНО ОПКРУЖУВАЊЕ - SWOT АНАЛИЗА на ЗНМ	7

Годишно неизборно собрание на ЗНМ 13 април 2013

1. ВОВЕД

Здружението на новинарите на Македонија (ЗНМ) е основано во 1946 година. Член е на Меѓународната федерација на новинарите.

ЗНМ е независно, самостојно, невладино и непартиско здружение, чија цел е да биде промотор и заштитник на професионалните стандарди и на слободата на изразување.

Согласно Статутот на ЗНМ, посебни цели и задачи на ЗНМ се:

-Ја брани слободата на печатот, радиото, телевизијата и на другите медиуми;

-Се бори против нивната злоупотреба, создавањето монополи и било какви форми на цензура на штета на вистинитото, целосното, непристрасното и навременото информирање на јавноста;

-Ги заштитува и унапредува слободите, правата и одговорноста на новинарите, врз основа на Уставот и законите на Република Македонија, Статутот и актите на ЗНМ, како и меѓународните документи што се однесуваат на слободата на јавните гласила, и остварувањето на изразувањето и информирањето како основни човекови права.

-Го заштитува угледот и достоинството на новинарот и новинарската професија и ја заштитува и поттикнува слободата на критичкиот и креативниот труд.

-Ги застапува членовите, ги претставува пред општествената заедница, активно учествува при подготовката на законските прописи и меѓународни конвенции од интерес на професијата и го брани професионалниот интерес согласно Кодексот на новинарите на Македонија.

Највисоко управно тело на ЗНМ е Собранието, кое го сочинуваат сите активни членови. Собранието избира Управен одбор (УО) од 14 членови, кој е раководен и претставуван од претседателот. Собранието избира и Надзорен одбор (НО) од 7 членови, Совет на честа составен од 7 члена. Актуелниот состав на раководството на ЗНМ е избран на 11 декември 2010 година.

Управниот одбор по потреба формира работни тела/комисии. ЗНМ има и 6 регионални центри (во Куманово, Тетово, Струмица, Штип, Струмица и Охрид).

За административно-техничките работи на ЗНМ, се грижи извршна канцеларија (ИК), предводена од извршен директор.

2. ВИЗИЈА на ЗНМ

ЗНМ е водечка национална организација која ги обединува новинарите и медиумските работници во РМ во остварувањето на правата на новинарите, и заштита и промоција на слободата на говорот и слободата на медиумите. ЗНМ е влијателна организација која се залага за донесување и спроведување на соодветна законска регулатива што ја регулира работата на медиумите и ги штити новинарите и медиумските работници од притисоците на сопствениците на медиумите и од политичките влијанија. ЗНМ и неговите 6 регионални центри на ЗНМ активно придонесуваат во решавањето на предизвиците со кои се соочуваат локалните новинари и дописници. ЗНМ активно работи на промовирање на професионалните стандарди и етика, и во унапредувањето на

Годишно неизборно собрание на ЗНМ 13 април 2013

квалитетот на новинарските содржини. Новинарите, сопствениците и владините институции ги почитуваат високите стандарди во работата на новинарите, што позитивно влијае на квалитетот во информирањето на граѓаните и јавноста, како и развојот на демократските процеси во РМ. ЗНМ е финансиски одржлива организација која располага со кадровско и организациско зајакната извршна канцеларија и воспоставени современи оперативни, информатички и технолошки решенија во работата. ЗНМ е во редовна комуникација и соработка со своето масовно и ангажирано членство, кое е постојано анимирано во адресирање на предизвиците и унапредување на професијата. ЗНМ со своето работење има висока препознатливост во јавноста и имиџ на респектабилна, независна, и силна организација на новинарите. ЗНМ има воспоставено редовна и професионална соработка со сите релевантни домашни и меѓународни институции, граѓански организации, компании кои почиваат на доверба и почитување. Со своите демократски избрани органи и тела, како и воспоставени практики во работата, ЗНМ служи како пример за добра пракса во заштита и промоција на слободите и правата на новинарите.

3. МИСИЈА на ЗНМ

ЗНМ е водечка национална организација која ги обединува новинарите и медиумските работници во РМ кон заштита на слободата на говорот и независноста на медиумите, преку залагање за воспоставување на соодветна законска регулатива за работа на медиумите и медиумските работници. Се стреми кон зголемување на новинарската солидарност и заедништво, како и кон подигање на професионалните стандарди и етика на новинарите во РМ.

4. ЦЕЛИ на ЗНМ

- **Зголемување на кредибилитетот на ЗНМ и довербата на јавноста кон новинарите и новинарството,**
- **Зголемување на новинарската солидарност, заедништво и довербата на новинарите во ЗНМ како и поттикнување на меѓу-етнички дијалог во медиумската заедница,**
- **Заштита и промовирање на професионалните стандарди и следење на јавните расходи во електронските и печатените медиуми,**
- **Подобрување на соработката помеѓу новинарите и локалната самоуправа,**
- **ЗНМ активно и отворено застапува и лобира спроведување на законската регулатива во областа на медиумите,**
- **Обезбедување на бенефиции за членството,**
- **Активности за развој на добри практики во новинарството на членството, и**
- **Опфат на сите новинари на национални и локално ниво (преку ИК и 6-те Регионални центри)**

5. ВРЕДНОСТИ И ПРИНЦИПИ

- Независност
- Стручност и професионалност
- Јавност

Годишно неизборно собрание на ЗНМ 13 април 2013

- Транспарентност
- Отчетност
- Етичност
- Застапување за членството

6. ГЕОГРАФСКИ ОПФАТ

Република Македонија

7. КЛУЧНИ АКТИВНОСТИ:

Цел 1: Зголемување на кредибилитетот на ЗНМ и довербата на јавноста кон новинарите и новинарството

Активности:

- 1.1. Продолжување со работа на работната група составена од новинари, уредници, медиумски сопственици и претставници на граѓанскиот сектор која ќе го води процесот на само-регулација во медиумската сфера,
- 1.2. Продолжување со консултативен процес со засегнатите страни за промоција на само-регулацијата како најсоодветен механизам за промовирање и унапредување на професионалните стандарди,
- 1.3. Кампања за промоција на само-регулацијата во медиумите во општеството,
- 1.4. Изработка на оперативни процедури за работа на Советот на етика на медиумите,
- 1.5. Организирање на оснивачко собрание и номинирање на членови на Советот на етика на медиумите, и
- 1.6. Поддршка во работата на Советот на етика на медиумите

Цел 2: Зголемување на новинарската солидарност, заедништво и довербата на новинарите во ЗНМ како и поттикнување на меѓу-етнички дијалог во медиумската заедница

Активности:

- 1.1. Спроведување на студентска пракса во медиумите на студенти по новинарство по принципот работа во тимови по двајца од различна етничка припадност,
- 1.2. Формирање на 4 работни групи од по 4 медиумски претставници кои ќе работат на заедничка истражувачка историја од сензитивен карактер,
- 1.3. Публикација на истражувачките стории на повеќе јазици, и
- 1.4. Организирање на локални настани како што се годишни награди, одбележување на интернационални денови важни за новинарството и медиумите.

Цел 3: Заштита и промовирање на професионалните стандарди и следење на јавните расходи во електронските и печатените медиуми

Годишно неизборно собрание на ЗНМ 13 април 2013

Активности:

- 1.1. Дефинирање на модел кој ќе се користи во процесот на истражување,
- 1.2. Селекција на 6 професионални новинари кои ќе бидат дел од две посебни групи кои во период од 3 месеци ќе истражуваат колку се застапени владините кампањи (реклами) во вкупно шест влијателни електронски и печатени медиуми,
- 1.3. Компилирање на собраните податоци од страна на истражувачите и да изработи квалитативна анализа,
- 1.4. Публикување и превод на анализата на албански и англиски и достава до сите сите национални и интернационални чинители, и
- 1.5. Организирање на завршен форум на која ќе се претстави истражувањето и ќе се презентираат препораки за подобрување на медиумската состојба.

Цел 4: Подобрување на соработката помеѓу новинарите и локалната самоуправа

Активности:

- 1.1. Одржување на шест регионални дебати помеѓу претставници на локалните медиуми и претставници на локалната самоуправа во Куманово, Тетово, Штип, Струмица, Охрид и Битола и креирање на заедничка агенда за соработка во 2013 година,
- 1.2. Одржување на едно-дневен настан за идентификација на слабостите во соработката помеѓу новинарите и локалната самоуправа,
- 1.3. Случување на меморандум за соработка со ЗЕЛС, и
- 1.4. Креирање на акциски план за подобрување на соработката помеѓу новинарите и претставниците на локалната самоуправа преку кој ќе се понудат начини за потранспарентна работа на локалните власти.

Цел 5: ЗНМ активно и отворено застапува и лобира спроведување на законската регулатива во областа на медиумите

Активности:

- 1.1. Лобирање за нови закони и примена за постоечки,
- 1.2. Консултации со ГОи и експерти домашни и странски и останати партнери,
- 1.3. Консултации со сопственици од медиуми (согледување на нивните ставови за спроведување на Закон за работни односи и колективните договори),
- 1.4. Соработка со ССНМ (во врска со ЗРО),
- 1.5. Информирање на јавноста за преговорите со Владата во делот на законската регулатива (издавање на месечен билтен на ЗНМ, редовно ажурирање на веб страната на ЗНМ на три јазици и тоа на македонски, албански и англиски, одржување на профилите на социјалните мрежи на ЗНМ), и
- 1.6. Мониторинг на спроведување на законската регулатива особено во делот на судската пракса кај делата клевета и навреда во која се тужени новинари и
- 1.7. Следење на активности во врска со настанот од 24.12 каде беа избркани новинарите од Собрание пред домашните и интернационалните институции, и

Годишно неизборно собрание на ЗНМ 13 април 2013

- 1.8. Следење на реформата на МТВ, работата на СРД, прашањето околу сопственичката структура, владините кампањи и останатите прашања за медиумите кои се нотирани во Извештајот на Европската комисија за прогресот на Македонија кон евроинтеграциите.

8. АНАЛИЗА НА НАДВОРЕШНО И ВНАТРЕШНО ОПКРУЖУВАЊЕ - SWOT АНАЛИЗА на ЗНМ

Внатрешна анализа

Strengths (Силни страни)

1. Започнат е процесот на само-регулација во ЗНМ за почитување на професионалните и етички стандарди во новинарството (антикорупцискиот кодекс, прирачникот за покривање избори и други документи)
2. Постои поголема демократичност во рамките на организацијата (Избори на кои секој член слободно гласа и Избор на нови тела и органи, организирани слободни избори по принципот „еден член, еден глас“)
3. Зголемена комуникација и информирање на членството за работата на ЗНМ
4. ЗНМ се залага за намалување на бројот на кривични пријави против новинарите (со медијација, со законските измени новинарот да не одговара)
5. Овозможување на одредени попусти и други придобивки за медиумските работници
6. Воспоставена соработка со Влада на РМ, политичките партии од позицијата и опозицијата во врска со прашања кој ги засегаат новинарите
7. Бројни дебати и вклучување на членството во нив
8. Подобрено информирање на јавноста за работата на ЗНМ и состојбата во новинарството преку веб страната на ЗНМ и месечниот билтен
9. ЗНМ независно гради ставови за состојбата со медиумите без да дозволи влијанија од надвор
10. ЗНМ остро и гласно се спротивставува на секоја измена на законите кои ја загрозуваат слободата на медиумите и новинарите и на регулаторните тела
11. Управниот одбор е отпорен на политички и други влијанија
12. Работата на извршната канцеларијата е соодветна и воведува нови принципи на работа, ги спроведува проектите и организира конференции и средби со уредниците, сопствениците како и претставниците од амбасадите во Скопје
13. Подобрен е административниот и финансискиот систем/процедури (воспоставена е внатрешна мрежа за дистрибуција на документи во извршната канцеларија и подобрен е системот за архивирање, системот за менаџирање со членови)
14. Во последната година со партнерски организации е зголемен бројот на проекти финансирани од донаторски организации и амбасади
15. ЗНМ има подобро однесување со јавноста и надворешната комуникација

Годишно неизборно собрание на ЗНМ 13 април 2013

Weaknesses (слаби страни)

1. ЗНМ нема одржлив систем за финансирање на правната помош
2. ЗНМ има недостаток на експертска помош за отворено лобирање за подобрување на законската регулатива во областа на медиумите
3. Недоволна видливост на активностите и остварените резултати. Нескористување на целосниот потенцијал на веб страната на ЗНМ
4. Не се работи доволно на привлекување на ново членство
5. Отсуство на обуки и студиски посети за новинари надвор од земјата за зголемување на технолошките капацитети на новинарите, односно не следењето на трендовите во новинарството
6. Пасивност и недоволна ангажираност на дел од членовите на Управниот одбор
7. Неактивност на работните групи воспоставени од страна на УО
8. Отсуствува поголема инволвираност на членството од внатрешноста во донесување на одлуки
9. Побрза реакција на барањата на членството од внатрешноста
10. Не сите членови редовно плаќаат членарина
11. Раководните органи на ЗНМ недоволно го анимираат членството да ги исполни своите обврски
12. Постои потреба од размена на искуство на колегите од другите земји
13. ЗНМ нема финансиска одржливост согласно сегашните извори на финансирање во целост да ја исполни својата мисија

Надворешна Анализа

Opportunities (Позитивни надворешни фактори)

1. Слобода на изразувањето и медиумите се наоѓа високо на листата на приоритети на ЕУ и на САД во однос на РМ
2. Јавноста ја препознава потребата за постоење на професионални медиуми, објективно информирање и истражувачко новинарство
3. Постои можност од поголемо вклучување на членството.
4. Има спремност за зајакнување на соработката на ЗНМ со регионалните центри
5. Има потреба од зголемување на новинарската солидарност
6. Има одлична соработка со МИМ, ССНМ, МДЦ, ЦЦЦ, Цивил медиа, Коалиција за правично судење и други граѓански организации
7. Постои потреба од воспоставување на соработката со бизнис секторот

Threats (негативни надворешни фактори)

1. Партизирани и поделени медиуми
2. Зголемен притисок од страна на сопствениците на медиумите и политичарите врз новинарите
3. Неспроведување на законска регулатива во областа на медиумите како и селективно спроведување на законската регулатива
4. Низок степен на почитување на професионалните стандарди и етика
5. Немање на соодветен систем на само-регулација
6. Лошата материјална состојба на новинарите
7. Наметнување на тезата за поделба меѓу новинарите е закана за професионалното новинарство